

Espoon Itämeren toimenpideohjelma 2024–2028

Toimenpiteiden seuranta 2025

Espoon Itämeren toimenpideohjelma 2024–2028	1
Toimenpiteiden seuranta 2025	1
Meren kestävän käytön edistäminen	1
Espoon satamat.....	1
Luontoarvojen huomioiminen meren käytössä	1
Roskaantumisen estäminen.....	2
Haitallisten aineiden vähentäminen	3
Luonnon monimuotoisuuden lisääminen	3
Vieraslajit	4
Rehevöitymisen ja muun kuormituksen hillitseminen	5
Itämeriystävällinen ruokavalio.....	6
Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen	6
Yhteistyön lisääminen.....	6
Itämeri-tietoisuuden lisääminen ja asukkaiden osallistaminen	7

Meren kestävän käytön edistäminen

Espoon satamat

Taulukko 1. Toimenpiteet merellisen liikenteen ympäristöystävällisyyden varmistamiseen.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Liitämme kaupungin venesatamat Pidä saaristo siistinä ry:n Roope-satamaohjelmaan.	Yksi satama mukana, Otsolahden satama.	Liikunta ja urheilu/ merellinen liikunta
Opastamme veneilijöitä mahdollisuuksista osallistua rannikkovesien suojeluun. Viestinnän aiheina: - antifouling-maalit ja harjapesu vaihtoehtoisena menetelmänä - jätevesien asianmukainen käsittely ja septitankkien tyhjennyspisteet - roskat ja lajittelu - veneiden ja varusteiden puhdistaminen ennen siirtoa toiseen vesistöön vieraslajien leviämisen hillitsemiseksi - saarissa havaituista roskista ja vieraslajeista ilmoittaminen - lintujen pesimärauha ja maihinnousukiellot	Satamasäännöissä kerrottu sallituista toimenpiteistä mm. satamissa ja veneidensäilytysalueilla. Venealan julkaisut infoavat uusista pohjamaaleista. Harjapesun mahdollisuuksia lisätty solmimalla vuokrasopimuksia yrittäjien kanssa. Espoon satamien septiasemat mukana Septinet-ohjelmassa. Saaristossa havaituista epäkohdista mm. roskista yms. saadaan palautejärjestelmän kautta tieto.	Ympäristönsuojelu, Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta ja Kaupunkitekniikan keskus / luonnon hoito
Arvioimme nykyisten septitankkien tyhjennyspisteiden riittävyyden ja tarpeen uusille tyhjennyspisteille.	Septitankkien täyttömäärän mittarit ilmoittavat täyttymisestä. Tällä hetkellä riittävää määrää kapasiteettia, ei tarvetta lisätä.	Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta
Lisäämme veneen pohjan harjauslaitteita satamiin. Lisäämme laitteiden yhteyteen tietoa antifoulingmaalien haitallisista vaikutuksista meriekosysteemille.	Solmittu vuokrasopimuksia harjapesuyrittäjien kanssa. Satamissa käy myös kiertävä pohjan harjapesutraileri. Venealan julkaisut tiedottavat uusista pohjamaleista.	Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta ja Ympäristönsuojelu

Luontoarvojen huomioiminen meren käytössä

Taulukko 2. Toimenpiteet luontoarvojen huomioimiseen merenkäytössä.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Luomme ohjeistuksen valtakunnallisesti ja paikallisesti ekologisesti merkittävien meriluontoalueiden (EMMA ja PEMMA-alueiden) sekä merialueen muiden merkittävien luontoarvojen huomioimiseksi maan- ja meren käytössä ja sen suunnittelussa yhteistyössä Helsingin kaupungin ja ELY-keskuksen kanssa.	Ei aloitettu.	Ympäristönsuojelu, Kaupunkisuunnittelukeskus ja Rakennusvalvonta
Luomme selkeän ohjeistuksen asukkaille merialueella suoritettavista ruoppauksista, lupatarpeista,	ELY-toteuttanut oman ohjeistuksen pienruoppauksiin.	Ympäristönsuojelu,

rajoitusalueista, sekä ruoppauksen haitallisista vaikutuksista. Lisäämme myös ruoppaus- ja niittokohteet kaupungin paikkatietojärjestelmään.	Espoon sivuilla ohjeita läjityksiin. Kyselyitä tulee.	Rakennusvalvonta, Kaupunkisuunnittelukeskus ja Kaupunkitekniikan keskus
--	---	---

Roskaantumisen estäminen

Taulukko 3. Toimenpiteet roskaantumisen vähenemiseen, roskien poistoon ympäristöstä, sekä kierrätyksen lisääntymiseen.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Lisäämme tekonurmikenttien läheisiin hulevesikaivoihin suodatuspusseja ehkäisemään muovien kulkeutumista hulevesiviemäriin.	Hulevesikaivojen suodattimia ei ole asennettu. Olemme lopettaneet ympäristölle haitallisten täyteaineiden käyttämisen tekonurmissa.	Liikunta ja urheilu
Uudistamme tekonurmikenttiä uusilla ympäristöystävällisemmällä materiaaleilla.	Toteutus on aloitettu ja nyt 2 kenttää tehty. Kaikkien uusien kenttien täyteaineet ovat ympäristöystävällistä materiaalia.	Liikunta ja urheilu
Siivoamme yleisille alueille hylättyjä huonokuntoisia veneitä ennen kuin ne päätyvät roskiksi vesistöihin ja merialueelle.	Haasteena omistajuuksien selvittäminen.	Kaupunkitekniikan keskus/ Infrapalvelut ja Kunnossapito
Kehitämme siivouspalveluiden hankintaa. Edellytämme, että siivouspalvelut huolehtivat jätteiden oikeaoppisesta lajittelusta sekä korvaavat biojätteiden keräysastioissa biomuovipussit paperipusseilla.	Ei aloitettu.	Tilapalvelut, Hankintakeskus
Kirjaamme golfkenttien vuokrasopimuksien päivityksen yhteydessä sopimukseen vaatimuksen golfpallojen keräämisestä ympäristöstä, myös vesistöistä. Samalla selvitämme mahdollisuuksia kirjata sopimukseen vaatimuksia golfkenttien ravinnekuormituksen vähentämisestä.	Ei aloitettu.	Kaupunkitekniikan keskus, Tonttiyksikkö ja Ympäristönsuojelu
Osallistumme Pidä saaristo siistinä ry:n Mahan puruja muovista -kampanjaan yhteistyössä HSY:n kanssa tai lisäämme muulla tavalla tietoisuutta hulevesikaivoihin heitettyjen roskien päätymisestä lähivesistöihin.	Osallistuttiin kampanjaan 2025. Kaivonkansiin asennettiin tarroja 11 kpl eri puolille Espoota. Kampanjasta viestittiin kaupungin verkkosivuilla, sekä ympäristönsuojelun FB-sivustolla.	Kaupunkitekniikan keskus ja Ympäristönsuojelu
Jatkamme yhteistyötä Itämeri Plogging -hankkeen kanssa.	Jatkuu.	Visit Espoo

Haitallisten aineiden vähentäminen

Taulukko 4. Toimenpiteet tietoisuuden lisäämiseen haitallisista aineista sekä niiden käytön ja ympäristöön päätyksen vähenemiseen.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Lisäämme tietoa haitallisista aineista ja vähennämme niitä kaupungin hankinnoissa hyödyntämällä olemassa olevia materiaaleja (Haitallisten aineiden vähentämisen Green Deal -sopimus, NonHazCity-hankkeet ja Kemikaaliviisaan hankkijan opas).	Ei aloitettu.	Hankintakeskus
Selvitämme mahdollisuutta luoda maalämpökaivojen poraamiseen sertifiointijärjestelmän, jossa toimenpideluvan saamisen vaatimuksena on työohjauksen suorittama koulutus porausvesien käsittelystä. Lisäksi päivitämme maalämpökaivojen porausvesien käsittelyohjeen.	Ohjeen päivittäminen tehdään konsulttityönä vuonna 2026.	Ympäristönsuojelu ja Rakennusvalvonta
Lähetämme Espoossa graffitien poistoja suorittaville toimijoille ohjeistuksen graffitien pesusta, pesuvesien haitallisuudesta ympäristölle sekä graffitien vaihtoehtoisista poistomenetelmistä.	Graffitien poistajille on laadittu ohjeet siitä, mitä otettava huomioon puhdistusta tehtäessä. PKS-kokouksissa ohjataan ohjeistuksen laadintaa. Ohjeistusta tulossa vielä verkkosivuille.	Ympäristönsuojelu ja Kaupunkitekniikan keskus / Kunnossapito

Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

Taulukko 5. Toimenpiteet meriluonnon suojelun ja tiedon lisäämiseen.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Kartoitamme merialueiden vedenalaista luontoa ja rannikon pienvesien tilaa.	Otsolahden meriuposkuoraisen selvitys tehty kesällä 2025. Haukilahdella selvitetty meriuposkuoriaisia ja pohjaeläimiä. Kaupunkisuunnittelukeskuksen tilaamassa Bergön luontoselvityksessä selvitettiin myös vedenalaisia luontotyyppisiä ja lajistoa.	Ympäristönsuojelu ja Kaupunkisuunnittelukeskus
Lisäämme vedenalaisen meriluonnon sekä luonnontilaisten rantojen suojelua.	Uudeksi luonnonsuojelualueeksi esitettiin Lindholminluotoja, joiden ympäriltä otettiin suojelualueeseen mukaan myös vedenalaista luontoa.	Ympäristönsuojelu ja Kaupunkisuunnittelukeskus

Testaamme purotalkkari-toimintaa Espoon virtavesillä kehittämällä talkoo- ja vapaaehtoistoimintaa. Purotalkkarit voivat esimerkiksi siivota roskia purojen varsilta, poistaa rytöjä sekä järjestää purokunnostus- tai vieraslajitalkoita.	Ei aloitettu.	Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito ja luonnonhoito, Ympäristönsuojelu
---	---------------	--

Vieraslajit

Taulukko 6. Toimenpiteet vieraslajien torjuntaan.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Lisäämme kaupungin maanvuokrasopimuksiin velvoitteen vieraslajien hallintatoimista.	Ei aloitettu.	Kaupunkitekniikan keskus / Tonttiyksikkö sekä luonnonhoito
Järjestämme vieraslajitalkoita Villa Elfvikin luontotalon lähiympäristössä ja Laajalahden luonnonsuojelualueella, sekä kannustamme asukkaita järjestämään omia vieraslajitalkoita.	Vieraslaji-info ja talkooret ki 12.6.2025 (yhteistyössä Kake), kanukkatalkoot 28.8.2025. Lisäksi tapaaminen espoolaisille järjestöille (erityisesti asukasyhdistyksiä) 23.10. vieraslajiteemalla. Tilaisuudessa opastusta ja kannustusta vieraslajien poistoon ja talkoiden järjestämiseen (yhteistyössä Kake).	Espoon ympäristönsuojelu / Villa Elfvikin luontotalo
Jatkamme Helmi-vieraspetohankkeessa supikoirien ja minkkien poistopyyntiä Finnovikenillä ja sen ympäristössä. Toimenpiteenä vuonna 2024.	On jatkettu vuonna 2025. Ensivuoden rahoituksen tilanteesta ei vielä tietoa. Uusi kohde Pyylandet, jossa tehtiin supikoiran pyyntiä vuonna 2025, mukana myös luonnon ja riistanhoidon säätiö. Vieraspetyyynnille ei ole jatkoa tiedossa.	Kaupunkitekniikan keskus
Osallistamme asukkaita vieraslajikasvien poistoon lisäämällä sopiville alueille keräyskehikoita, joihin alueen asukkaat ja ohikulkijat voivat panna kitkemänsä kasvijätteet. Keräyskehikoiden yhteyteen liitetään ohjeet alueella esiintyvien vieraslajien poistoon sekä asukkaille suunnattua viestintää vieraslajeista.	Gräsanojalla ei ole keräysastioita kunnostuksen takia vuonna 2025. Suunnitteilla tulevalle vuodelle 2026.	Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito; kunnossapito ja luonnonhoito
Tiedotamme vieraslajeista kaupungin verkkosivuilla, some-kanavissa ja tapahtumissa.	Käynnissä, jatkuva.	Kaupunkitekniikan keskus/ luonnonhoito ja Ympäristönsuojelu

Rehevöitymisen ja muun kuormituksen hillitseminen

Taulukko 7. Toimenpiteet ravinteiden ja hulevesistä aiheutuvan kuormituksen vähentämiseen.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Lähetämme neuvontakirjeen kiinteistökohtaisesta jätevesien käsittelystä jätevesiviemäriverkoston ulkopuolisiin saariin.	Kirjeluonnos tehty.	Ympäristönsuojelu
Seuraamme kaupungilla käytössä olevien hulevesirakenteiden toimivuutta. Seuraamme myös muiden toimijoiden hulevesien hallintaan liittyvien kokeilujen tuloksia, ja otamme mahdollisuuksien mukaan käyttöön parhaita ja kustannustehokkaita keinoja vähentää hulevesistä aiheutuvaa kuormitusta.	Kesällä 2025 on otettu ympäristönsuojelun vesiseurannassa näytteitä muutamalla hulevesikohteella. Helsingin ja Vantaan kanssa tutkimushanke valmistumassa luonnonmukaisten hulevesirakenteiden toimivuudesta. Espoon kohteina ovat Merituulentien biosuodatusaltaat, Pitkäjärvihankkeen tulvatasanne. Rambolliilta tulossa selvitys hulevesirakenteiden toiminnasta monikonpuron Leppäviidasta ja Niittykummunpuiston hulevesialtaasta. Otsolahden biohiilisuodattimen seuranta jatkui.	Kaupunkitekniikan keskus / investoinnit / suunnittelu ja Hulevesityöryhmä
Lisäämme viestintää hulevesien käsittelystä yksityisillä kiinteistöillä ja sen merkityksestä vesistöihimme.	Ympäristönsuojelun ohje hulevesien käsittelystä kiinteistöillä, ohjetta on levitetty asukastilaisuuksissa.	Ympäristönsuojelu
Lisäämme lumenkaatopaikkojen sulamisvesien hallintaa ja tarkkailua. Teemme yhteistyötä kaupungin ympäristönsuojelun kanssa väliaikaisten lumen sijoitus paikkojen valinnassa.	2025 tehtiin uudelleen selvitys Vanttilan lumenvastaanottoalueen sulamisvesien laadusta. Uusien sijoituspaikkojen kommentointi jatkuvaa.	Kaupunkitekniikan keskus / Infranpalvelut, Ympäristönsuojelu, sekä Katukunnossapito
Lisäämme yhteistyötä kaupungin vuokrapeltojen viljelijöiden ja Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinnon kanssa ja selvitämme mahdollisuuksia vähentää ravinnekuormitusta vuokrapeltojen osalta. Osallistamme viljelijöitä heidän pelloilleen kohdistuvien hankkeiden suunnittelussa.	Ei toimenpiteitä 2025.	Ympäristönsuojelu ja Kaupunkitekniikan keskus / tonttiyksikkö ja investoinnit / suunnittelu

Itämeriystävällinen ruokavalio

Taulukko 8. Toimenpiteet Itämerestä kestävästi pyydettyjen kalaravinnon hyödyntämisen lisäämiseen.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Lisäämme Itämerestä kestävästi pyydetyn kalan, kuten silakan ja särkikalojen osuutta ruokalistoilla kaupungin järjestämissä ateriapalveluissa. Punaisen lihan määrää reseptiikassa ja ruokalistoilla vähennetään korvaamalla sitä kasviproteiineilla ravitsemussuositukset huomioiden.	Kansallisten ravitsemussuositusten mukaisesti ruokalistoille on lisätty kalaa ja vähennetty edelleen punaista lihaa, jota tarjotaan kerran viikossa. Kalan osalta pyritään etsimään mahdollisimman paljon vastuullisesti pyydettyjä kalatuotteita kuten järvi- ja itämerikalaa.	Ruokapalvelut
Lisäämme yhteistyötä koulujen ja päiväkotien viestinnän kanssa kestävästä ruokavalinnoista.	Espoo Cateringin kasvijuomapiilotista (osassa kouluja ja päiväkoteja marras-joulukuussa), jonka tavoitteena on seurata kasvijuoman käyttöä sekä sen vaikutusta maidon kulutukseen, on tiedotettu kouluja, päiväkoteja ja huoltajia.	Ruokapalvelut

Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

Yhteistyön lisääminen

Taulukko 9. Toimenpiteet yhteistyön lisäämiseksi organisaatioiden sisällä ja niiden välillä.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Kartoitamme mahdollisuuksia lisätä saariston kunnossapitoa sekä vieraslajien kartoitusta ja poistoa yhteistyössä merialueella toimivien yhdistysten kanssa.	Meripelastajille lähetetty infoa yleisimmistä vieraslajeista, he kartoittavat esiintymiä.	Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito: kunnossapito ja luonnonhoito, Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta
Lisäämme yhteistyötä Helsinki–Espoon kalatalousalueen kanssa mm. uhanalaisten vaelluskalakantojen tilan parantamiseksi.	Ei toimenpiteitä 2025.	Ympäristönsuojelu ja Liikunta ja urheilu / merellinen liikunta
Jatkamme ja lisäämme yhteistyötä yritysten ja yhdistyksien kanssa Itämeri-toimenpideohjelman teemojen edistämiseksi. Haastamme kaupungin yksiköitä, kouluja, yrityksiä, yhdistyksiä	Talkoisiin kannustetaan jatkuvasti. Kouluissa ja yrityksissä järjestetty talkoita.	Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito: kunnossapito ja luonnonhoito, Ympäristön suojelu

järjestämään siivous- ja vieraslajitalkoita.		
--	--	--

Itämeri-tietoisuuden lisääminen ja asukkaiden osallistaminen

Taulukko 10. Toimenpiteet asukkaiden osallistamiseen.

Toimenpide	Toimenpiteen tilanne	Vastuutahot
Jatkamme asukkaiden järjestämien roska- ja vieraslajitalkoiden tukemista sekä lisäämme viestintää niistä. Kiitämme talkoita järjestäneitä tahoja vuosittain kaupungin viestintäkanavissa.	Puhtaanapitotalkoita, talkoolaisia reilu 6000.	Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito
Jatkamme Crowdsora-sovelluksen hyödyntämistä asukkaiden ja yhdistyksien aktivoimiseen Itämeritoimenpideohjelman teemojen edistämiseksi.	Oli käytössä 2025. Vuosi 2026 jää välistä kilpailutuksen takia.	Kaupunkitekniikan keskus / Viherkunnossapito ja luonnonhoito
Kannustamme kaupungin varhaiskasvatusyksiköitä, kouluja ja lukioita liittymään Itämerihaaste-verkostoon ja/tai osallistumaan vuosittaiseen Itämeripäivään (joka järjestetään vuosittain elokuun viimeisenä torstaina).	Intran sivua on päivitetty säännöllisesti, löytyy jokaiselle asteelle omat vinkit ja materiaalit Itämeripäivän toteuttamiseen. https://espoo365.sharepoint.com/sites/Ajankohtaista/SitePages/K kaikki-mukaan-It%C3%A4meri-tekoihin-2024%E2%80%93932028!.aspx Itämeriaiheisia tunteja toteutettu.	Kasvun ja oppimisen toimiala
Opastamme saaristomuseon koululaisryhmiä vesistöjen vedenlaadun seurantaan ja havaintojen kirjaamiseen Järvi-meriwikiin.	Ei aloitettu.	Saaristomuseo Pentala
Villa Elfvikin luontotalo tarjoaa tietoa Itämerestä. Espoon luontoa esittelevässä Eläköön Espoo -näyttelyssä kerrotaan Itämeren luonnosta, sen hyvinvoinnin uhista ja miten kukin voi omalla toiminnallaan vaikuttaa. Luontotalosta voi lainata Suomenlahtinäyttelyn	Käynnissä	Ympäristönsuojelu / Villa Elfvikin luontotalo

kouluille ja muihin sopiviin paikkoihin.		
Järjestämme vuosittain kolme Kosteikko elää -perheretkeä kesäsunnuntaisin. Niissä tutustutaan Laajalahden kosteikkoekosysteemiin. Yksi retkistä on Itämeripäivää edeltävänä sunnuntaina.	Vuonna 2025 järjestettiin retket 29.6., 24.8. ja 14.9.2025.	Ympäristönsuojelu / Villa Elfvikin luontotalo
Kehitämme Itämeri-teemaista ohjelmaa luontokouluun.	Ei edennyt henkilövaihdoksen vuoksi, jatketaan suunnittelua 2026.	Ympäristönsuojelu / Villa Elfvikin luontotalo
Lisäämme Oittaaan luontopolulle opastaulun veden matkasta Oittaaalta Espoonlahteen sekä valuma-alueen merkityksestä vesistöjen ja merialueen vedenlaadulle.	Taulut viety paikoilleen kesällä 2025. Toimenpide valmis.	Ympäristönsuojelu / luonto- ja ympäristö tietoyksikkö ja Villa Elfvikin luontotalo